

Третій моніторинговий звіт висвітлення теми ВПО в українських ЗМІ
Суми, Чернігів, Житомир, Вінниця, Дніпро,
Кіровоград, Полтава та Черкаси
Фінансується Європейським Союзом

ВИСВІТЛЕННЯ ТЕМИ ВПО В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ (ПІВНІЧ ТА ЦЕНТР)

Червень 2016

Підготували
Асоціація «Спільний простір» (Україна)
та МЕМО98 (Словаччина)

Thomson Foundation
+44 20 3440 2440
46 Chancery Lane
London WC2A 1JE

thomsonfoundation.org

1. ВСТУП

Цей звіт є третім із низки моніторингових звітів, які буде оприлюднено в рамках проекту «Голос місцевих ЗМІ: професійні стандарти та етичні норми висвітлення конфліктів», що фінансується Європейським Союзом. Проект реалізується медіа-консорціумом, який очолює Фондація Томсон (Thompson Foundation). До консорціуму входять: Європейський центр журналістики (European Journalism Centre), Асоціація «Спільний простір», МЕМО 98, а також Міжнародний інститут регіональної преси та інформації.

Упродовж 2015-2016 років буде оприлюднено загалом 24 моніторингові звіти щодо висвітлення тематики ВПО в місцевих українських ЗМІ: регіональні, порівняльні міжрегіональні, порівняльні за періодами моніторингу та підсумковий. Перший звіт висвітлює дані медіа-моніторингу за 1-23 жовтня 2015 р., а другий – з 15 по 28 лютого 2016 року¹.

Головна мета проекту – ослаблення потенційних джерел соціальної напруги, зокрема між внутрішньо переміщеними особами (ВПО) та громадами, які їх приймають, через збалансоване висвітлення подій у регіональних ЗМІ. Цього буде досягнуто завдяки підвищенню рівня неупередженості та якості контенту, а також через покращення співпраці між ЗМІ як в Україні, так і за її межами.

Проект передбачає розвиток спроможності своєчасно запобігати провокаціям з боку ЗМІ під час висвітлення подій, пов'язаних із конфліктом, за допомогою ретельного моніторингу та оцінки роботи регіональних ЗМІ, які є об'єктом моніторингу, включаючи висвітлення виборів.

Асоціація «Спільний простір» та МЕМО98 спільно розробили методологію моніторингу представлення внутрішньо переміщених осіб у ЗМІ. Під час тренінгів, що відбулися у Києві Львові, Харкові, Дніпропетровську та Одесі, підготували 65 регіональних спеціалістів із медіа-моніторингу для якісного та кількісного аналізу представлення у регіональних ЗМІ згаданої тематики.

З 1 по 14 червня 2016 р., включно, команда спеціалістів із моніторингу провела третю хвилю медіа-дослідження щодо висвітлення тематики ВПО. До вибірки увійшло загалом 203 ЗМІ, що підлягали моніторингу (50 телеканалів, 66 друкованих ЗМІ та 87 онлайн-ресурсів), із 24-х областей України, які було об'єднано у 4 регіони:

- ★ Схід (Донеччина, Луганщина, Харківщина);
- ★ Північ-Центр (Сумщина, Чернігівщина, Житомирщина, Вінниччина, Дніпровщина, Кіровоградщина, Полтавщина, Черкащина);

- ★ Південь (Одещина, Херсонщина, Запоріжжя, Миколаївщина, АР Крим);
- ★ Захід (Волинь, Закарпаття, Івано-Франківщина, Львівщина, Рівненщина, Тернопільщина, Хмельниччина, Чернівецьщина).

Вибірка ЗМІ, що стали суб'єктами моніторингу в північних та центральних областях України, була достатньо репрезентативною і представляла 73 засоби масової інформації цього регіону (17 телеканалів, 25 газет та 30 сайтів). Порівняно з двома попередніми хвилями моніторингу, вибірка зазнала мінімальних змін.

Дніпровська газета «Червоний гірник» була видалена з вибірки, оскільки упродовж попередніх хвиль моніторингу взагалі тематиці ВПО уваги не приділяли. Сумська преса традиційно демонструвала мінімальний обсяг уваги до проблем внутрішніх переселенців. Тому для розширення вибірки до об'єктів моніторингу було додано газету «ДС-Експрес». Крім того, он-лайн ресурс «Весь Кіровоград» перестав регулярно оновлюватися, тому був замінений на сайт «Новини Кіровоградщини».

2. СТИСЛІ ВИСНОВКИ

- ★ З-поміж 8-и областей північно-центрального регіону найактивніше тему ВПО висвітлювали ЗМІ Дніпровщини, а найпасивніше – Чернігівщини.
- ★ Серед типів ЗМІ лише онлайнві розлогіше висвітлювали тематику ВПО. Для ТБ і преси вона була радше другорядною.
- ★ ЗМІ загалом застосовували коректну мову та термінологію, уникали сенсаційності. Водночас був приклад, коли у Черкасах журналісти намагалися подати матеріал як більш сенсаційний.
- ★ Приклади «життєвих історій» були в Чернігові та Полтаві.
- ★ Зафіксовано і приклади незбалансованого висвітлення, зокрема у Вінниці.
- ★ Спостерігався брак аналітики щодо ВПО. Журналісти згалом не ставили під сумнів офіційні заяви органів влади або не ставили жодних запитань щодо них та не звертали увагу на перевірку фактів.
- ★ Медіа, загалом, пасивно передавали офіційні заяви органів влади, висвітлюючи статистичні дані.

3. КІЛЬКІСНИЙ АНАЛІЗ

Вибірка ЗМІ північних і центральних областей України, що стали об'єктами моніторингу, була представлена 72 регіональними ЗМІ (17 місцевих телестанцій, 25 газети та 30 онлайн-медіа). Вибірка складалася з якнайменш однієї ТБ станції і газети державної або комунальної форми власності від кожної з восьми областей, решта – приватні.>>

¹ Усі попередні звіти можна завантажити тут: <http://regionalvoices.eu/uk/monitoring>

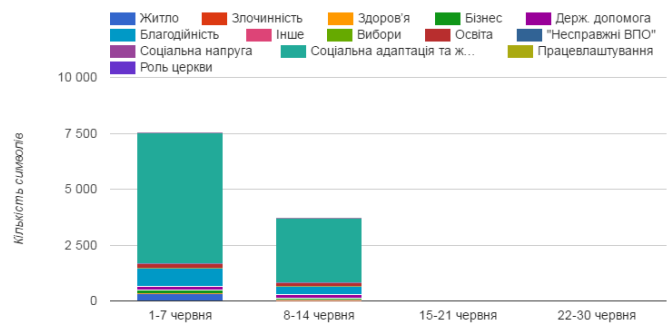
Звіти за перший моніторинговий період можна завантажити тут: http://www.prostir-monitor.org/reports/wave1_region_pdf.html

Регіональні звіти за другий моніторинговий період можна завантажити тут: http://www.prostir-monitor.org/reports/wave2_region_pdf.html

Підсумковий звіт за за другий моніторинговий період можна завантажити тут: http://www.prostir-monitor.org/upload/reports/final-reports-wave-2/Summary_W2-ua.pdf

Результати попередніх хвиль моніторингу показали, що питання, пов'язані з ВПО, не приваблювали значної уваги ЗМІ (частка наданого часу та простору варіювалися з 1,8% від загального обсягу ефіру телевізійних каналів-учасників моніторингу та 1,2% у газетах під час другого моніторингового періоду). Під час третього моніторингового періоду висвітлення ВПО збільшилося: частка наданого часу та простору варіювалися з 2,5% від загального обсягу ефіру телевізійних каналів-учасників моніторингу до 2,9% такого висвітлення у газетах. Водночас, слід зазначити, що он-лайн медіа майже вдвічі скоротили висвітлення тематики ВПО в порівнянні з другим моніторинговим періодом за загальною кількістю знаків. Це частково проявляється в тому, що матеріали про ВПО стали коротшими, надавалися переважно в формі коротких оголошень, поза широким контекстом або без аналізу.

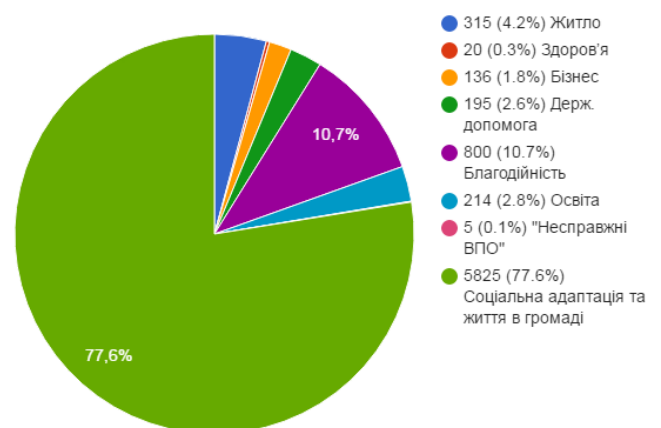

Діаграма 3. Частка публікацій у рамках тематики ВПО від загального обсягу новинного контенту всіх газет регіону та он-лайн медіа за тематиками.

3.1. ТЕЛЕБАЧЕННЯ

Телевізійні канали-учасники моніторингу в північній та центральній частинах України надали загалом 2,5% свого інформаційного ефірного часу висвітлюванню теми ВПО (загалом трохи більше 58-и хвилин – щодня це становить ледь більше 4-х хвилин на всі 18 телеканалів).

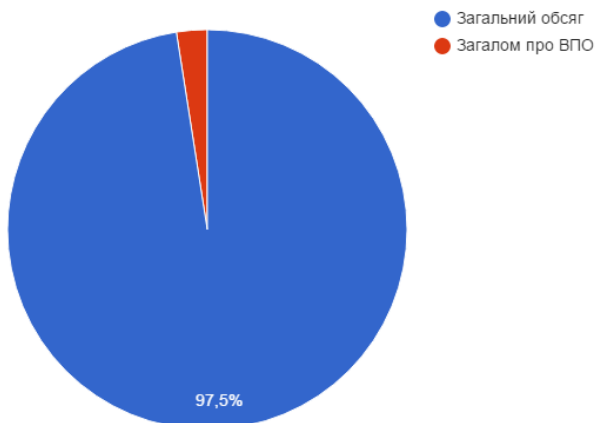
Найбільш активно висвітлювалися такі теми, пов'язані з ВПО: соціальна адаптація та життя в громаді (77,6%), благодійність (10,7%), а менше висвітлювалися такі теми, як житло (4,2%), освіта (2,8%), державна допомога (2,6%), бізнес (1,8%), здоров'я (0,3%) та «несправжні ВПО» (0,1%).

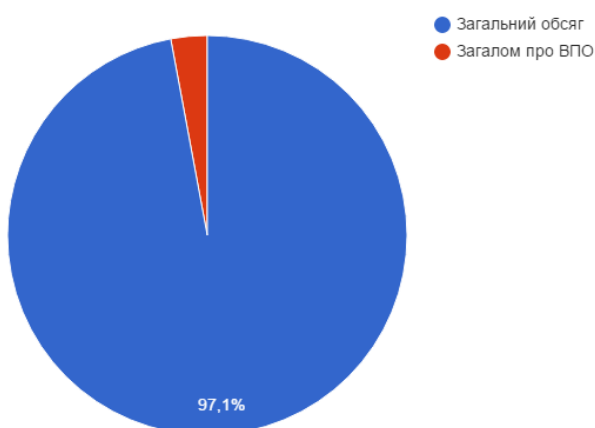
Діаграма 4. Частка представлення різних тем в рамках тематики ВПО на всіх телевізійних каналах регіону, що були у фокусі моніторингу.

З-поміж суб'єктів моніторингу, переважно висвітлювалися: регіональні держадміністрації (35,1%); волонтери (32,9%); власне ВПО (25,4%); міжнародні організації (6,2%); НУО (0,3%).

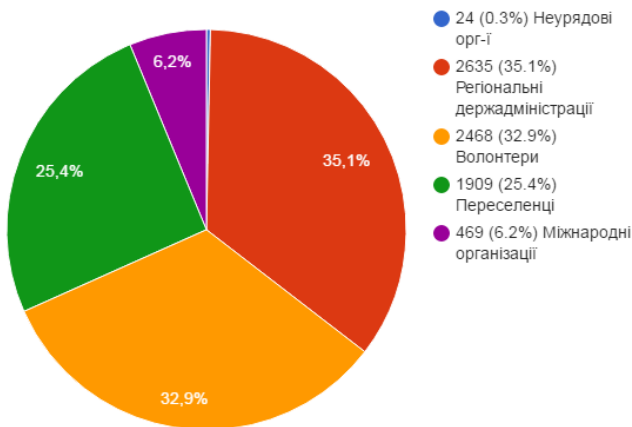
Щодо тональності матеріалів, телеканали представляли суб'єкти моніторингу переважно нейтрально та позитивно. >>>

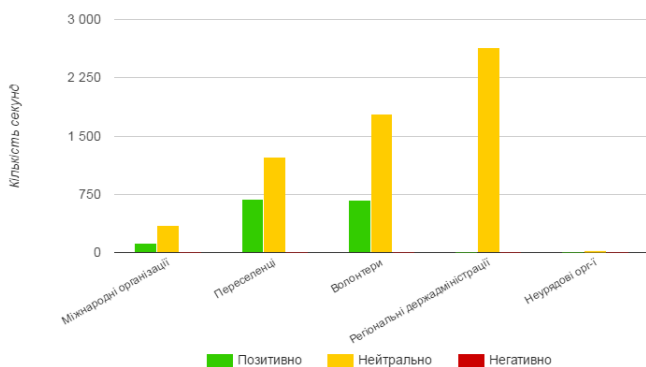
Діаграма 1. Частка представлення тематики ВПО від загального обсягу новинного контенту всіх телевізійних каналів регіону, що були у фокусі третього періоду моніторингу (1-14 червня 2016 р.).

Діаграма 2. Частка представлення тематики ВПО від загального обсягу новинного контенту всіх газет регіону, що були у фокусі третього періоду моніторингу (1-14 червня 2016 р.).

Діаграма 5. Частка представлення різних суб'єктів у рамках тематики ВПО на всіх телевізійних каналах регіону, що були у фокусі моніторингу.

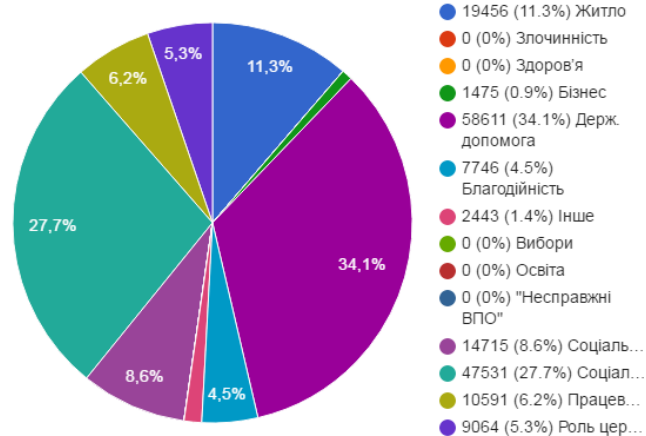

Діаграма 6. Розподіл ефірного часу серед суб'єктів моніторингу за тональністю, з якою ці суб'єкти були представлені в рамках загальної тематики ВПО на всіх телеканалах регіону, що були у фокусі моніторингу.

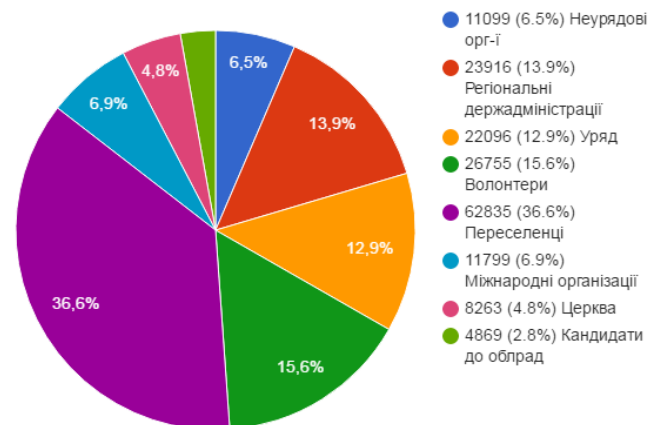
3.2. ПРЕСА

У порівнянні з телеканалами, місцеві газети висвітлювали проблеми ВПО дещо активніше за ТВ-канали. Найбільш активно висвітлювали такі теми, пов'язані з ВПО, як державна допомога (34.1%), соціальна адаптація і життя у громаді (27.7%), житло (11.3%). Такі теми як соціальна напруга (8,6%), працевлаштування (6,2%). Роль церкви (5,3%), благодійність (4,5%), бізнес (0,9%) були представлені менше.

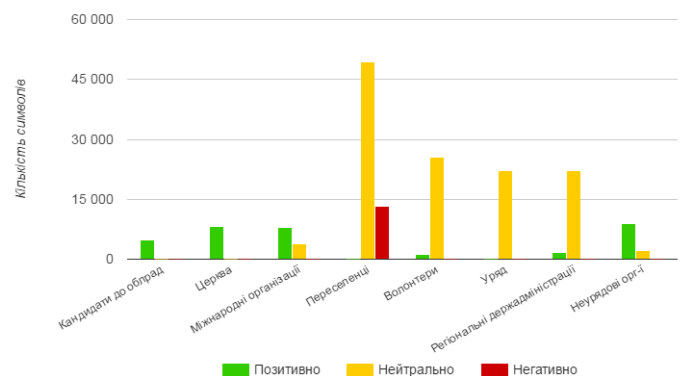
Щодо представлення суб'єктів, найбільш активно газети інформували про самих ВПО: 36,6% загального контенту, волонтери (15,6%), регіональні держадміністрації (13,9%) та уряд (12,9%), а також НУО, церква та кандидати до обласних рад, що були представлені пасивніше – 6,9%, 6,5%, 4,8%, 2,8% відповідно. >>

Діаграма 7. Частка представлення різних тем в рамках тематики ВПО в усіх виданнях регіону, що були у фокусі моніторингу.

Діаграма 8. Частка представлення різних суб'єктів у рамках тематики ВПО в усіх виданнях регіону, що були у фокусі моніторингу.

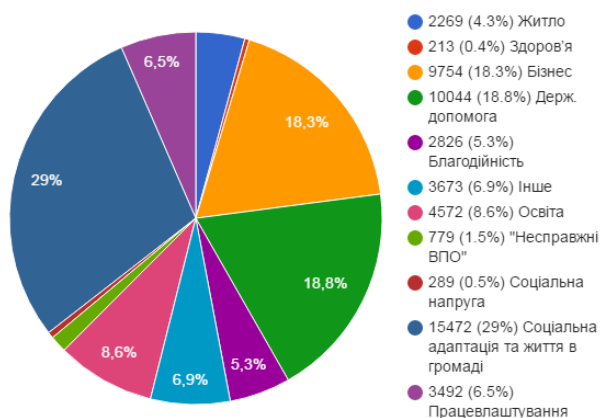
Діаграма 9. Розподіл обсягу матеріалів серед суб'єктів моніторингу за тональністю, з якою ці суб'єкти були представлені в рамках загальної тематики ВПО в усіх друкованих виданнях регіону, що були у фокусі моніторингу.

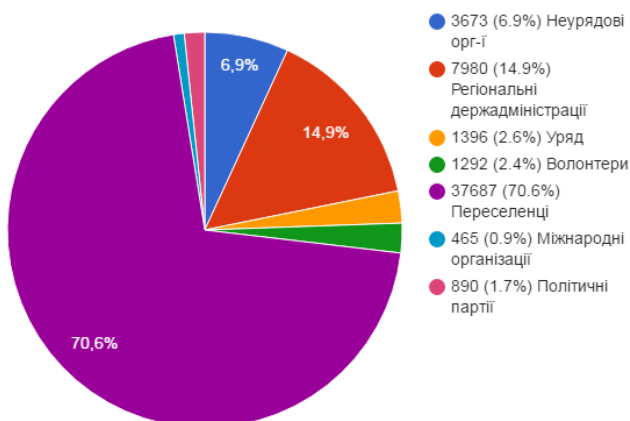
Тональність матеріалів, що висвітлювалися на телеканалах, була переважно нейтральною й позитивною. Водночас, газети публікували і негативну інформацію про ВПО (майже третину від загального висвітлення суб'єкта). Наприклад, у газеті «Днепр вечерний» опубліковано історію, де водій маршрутного таксі негативно поставився до переселенців².

3.3. ОНЛАЙН МЕДІА

Проаналізовані онлайн-медіа присвятили тематиці ВПО 53 383 символів (близько 30 стандартних сторінок А4). Це майже вдвічі менше, ніж під час 2-ї хвили моніторингу в лютому 2016, коли висвітлення тематики ВПО надавалося майже на 59 сторінках. Найактивніше писали про соціальну адаптацію та життя у громаді (29%), державну допомогу (18,8%), бізнес (18,3%). Такі теми як освіта (8,6%), працевлаштування (6,5%), благодійність (5,3%), житло (4,3%), «несправжні» ВПО (1,5%), соціальна напруга (0,5%) висвітлювалися набагато пасивніше.

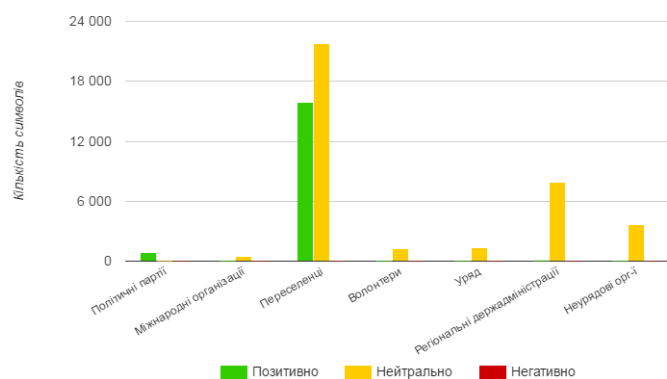
Діаграма 10. Частка представлення різних тем в рамках тематики ВПО в усіх он-лайн виданнях регіону, що були у фокусі моніторингу.

Діаграма 11. Частка представлення різних суб'єктів у рамках тематики ВПО в усіх он-лайн виданнях регіону, що були у фокусі моніторингу.

Щодо представлення суб'єктів дослідження загальної тематики ВПО, онлайн-медіа найбільшу увагу приділяли: самим ВПО (70,6% серед загального висвітлення тематики про ВПО) та регіональним держадміністраціям (14,9%). Такі суб'єкти як НУО (6,9%), уряд (2,6%), волонтери (2,4%), політичні партії (1,7%) та міжнародні організації (0,9%) були представлені пасивніше.

Щодо тональності публікацій, онлайн-медіа представляли суб'єкти моніторингу переважно нейтрально і позитивно.

Діаграма 12. Розподіл обсягу матеріалів серед суб'єктів моніторингу за тональністю, з якою ці суб'єкти були представлені в рамках загальної тематики ВПО в усіх он-лайн виданнях регіону, що були у фокусі моніторингу.

4. ЯКІСНИЙ АНАЛІЗ

Загалом у регіоні висвітлення історій ВПО на телебаченні стало активнішим. Однак у **Черкасах**, навпаки, кількість матеріалів на ТВ на тему ВПО стала меншою. Аналогічна тенденція була помічена в он-лайн медіа. Фактичне збільшення процентного відношення матеріалів про ВПО у пресі частково пояснюється тим, що під час попередньої хвили моніторингу попередні друковані видання висвітлювали тематику ВПО зовсім мало.

Телеканали представляли суб'єкти моніторингу переважно нейтрально. Наприклад, 14 липня 2016 року вийшов в ефір сюжет ТК «ВІККА» про те, як переселенці вчать дітей робити хімічні експерименти для кращого розуміння хімії та біології. Основна ідея полягає в проведенні позитивних експериментів щодо застосування досвіду ВПО для передачі його місцевим громадам. ТВ-журналістам рекомендується бути трошки більше уважними при наданні назв своїм сюжетам. Наприклад, слово «хімічти» українською мовою має подвійне значення >>

²Стаття «Приехали!» у газеті «Днепр Вечерний» від 7 червня 2016.

(переносне означає значення – обманювати), а використання цього терміну в заголовку могло створити ілюзію того, що ВПО вчать дітей обманювати, і це було зовсім протилежне до того, чому був присвячений сюжет. Журналісти часто використовували словосполучення «переселенці зі сходу», коли йшлося про ВПО. Однак ТВ-канали загалом чітко розрізняють поняття «біженці» та «ВПО».

Черкаські газети уникали сенсаційності, аналітичних матеріалів не публікували, контраверсійні теми не порушували, дискусії не стимулювали.

Як і в попередні періоди, в онлайн-медіа не вистачало аналітичних публікацій. У більшості випадків матеріали були суто репортажними. Однак була одна стаття, а саме «Евакуйоване з Донбасу підприємство успішно стає на ноги в Черкасах»³ досить глибоко порушило проблеми переїзду підприємств з окупованої території на підконтрольну Україні.

У **Чернігові**, порівняно з минулим періодом моніторингу, у матеріалах про ВПО практично були відсутні «людські історії». Такий жанр, як журналістське розслідування, на телебаченні також відсутній. І міське, і обласне телебачення здебільшого тільки ідентифікують проблеми, що стосуються ВПО. Вони практично не намагаються сформулювати громадський форум на місцевому рівні, спрямований на вирішення проблеми не тільки ВПО, а і взагалі актуальних та гострих питань сьогодні.

Що стосується чернігівської преси, в номері від 2 червня 2016 року «Деснянської правди», був матеріал під заголовком «Що і чому за-

мовчують ЗМІ?» Матеріал був підготовлений за результатами дискусії, порушеної Інститутом демократії імені Пилипа Орлика (за підтримки USAID через Internews) в Чернігівському медіа-центрі на тему «Чи сприяють чернігівські журналісти комунікації між владою, ветеранами АТО, переселенцями, волонтерами та ЗМІ?» У цьому номері була «людська історія» під назвою «Чернігів став для нього другою домівкою»⁴. Матеріал присвячений переселенцю з Луганська – заслуженому журналісту України, члену Національної спілки фотохудожників України Юрію Хромушину. Описано драматичні подробиці його евакуації і враження від першого року життя в новому місті.

У газеті «Гарт» від 02 червня 2016 також була «людська історія» про 46-річного литовця Сваюнаса Ячункаса⁵, якому наприкінці 2014-го разом з сім'єю довелося виїхати з окупованого Донецька. Переселенець не тільки переїхав жити до Корюківки Чернігівської області, а відкрив у с. Сахутівка Корюківського району фанерне виробництво.

У **Дніпропетровську** мова та термінологія ЗМІ загалом була коректною. Експерти не виявили випадків використання зневажливої або образливої тональності. Також не зафіксовано жодного випадку, коди ВПО називали б біженцями. Висвітлення проблем ВПО загалом було збалансованим. Проте журналісти не мали критичного ставлення до офіційних заяв уряду та органів місцевої влади і не робили перевірку фактів, а просто подавали їх як істину. Не було жодної аналітичної публікації.

У **Кіровограді**, висвітлюючи тему внутрішньо переміщених осіб, журналісти тих медіа, які потрапили до моніторингової вибірки, >>

³ Онлайн-видання «ПроЧерк», 7 червня 2016 р., веб-адреса: <http://procherk.info/news/7-cherkassy/43475-evakujovane-z-donbasu-pidpriemstvo-uspishno-stae-na-nogi-v-cherkasah>

⁴ Публікація на веб-сторінці в фейсбукці: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=618252934992244&id=578928492258022&substory_index=0

⁵ «Найкраща інвестиція в село – це наш директор!», газета «Гарт» від 2 червня 2016 р. Публікація доступна за веб-адресою: <http://pro.cn.ua/ua/press/8291>

використовували коректну мову та термінологію. Кіровоградська команда моніторингу не помітила випадків, коли ВПО називали біженцями. Ілюструючи матеріали з проблематики ВПО, ЗМІ використовували фото- та відеоматеріали, які жодним чином не спотворювали зміст.

Аналогічно до попередніх хвиль моніторингу, бракувало аналітичних публікацій, відсутні будь-які дослідження чи аналіз навіть тих питань, на яких акцентується увага органами влади чи громадськими організаціями. Попри деякі винятки, загалом не вистачало матеріалів, які б могли розкрити реальні «людські історії» про ВПО і підвищити зацікавлення громадськості цією тематикою.

Важливою темою, що порушувала місцева преса, була тема державної допомоги. В матеріалі «Кіровоградської правди»⁶ роз'яснювалася постанова уряду щодо необхідності ставити штампи в довідки стосовно місця постійного проживання ВПО. У замітці газети «Україна-центр» мова йшла про проблеми реєстрації ВПО в місті, про яку міський голова згадав у своєму виступі на відкритті сесії міської ради⁷.

ЗМІ **Полтавщини** уникали сенсаційності при висвітленні теми ВПО. Повідомлення, які з'являлись, були описовими, мали за мету інформувати населення про поточні заходи і події.

Що стосується «життєвих історій», був єдиний такий репортаж на ТРК «Лтава». У 2-хвилинному сюжеті «Переселенця виселили із гуртожитку через борг за електроенергію»⁸ співчутливо розповідалося, як через комунальні борги Борис Литвиненко, батько-одинок із двома дітьми, опинився на вулиці, і його прихистила сусідка. Було порушено тему неправомірності його виселення та проблему працевлаштування⁹.

Журналісти не мали критичного ставлення до офіційних заяв уряду та органів місцевої влади і не робили перевірку фактів.

Цілеспрямованої дискримінації ВПО в матеріалах не виявлено. У всіх своїх матеріалах журналісти застосовують лише терміни «переселенці», або «вимушено переселені особи». ЗМІ здебільшого не намагалися висвітлити інформацію щодо ВПО з різних точок зору, тож не вистачало аналітичних публікацій.

У **сумських ЗМІ** так само спостерігався брак матеріалів про ВПО, особливо аналітичних. Якісний аналіз свідчить про недостатній рівень професійної майстерності журналістів. Усі три матеріали, які транслювалися в зазначений період на колишньому обласному державному телеканалі (ОДТРК), що переживає процес перетворення на канал суспільного мовлення, – поверхові, базуються лише на інформації, одержаній з офіційних джерел. І навіть ця інформація зібрана не компетентно. Зазвичай в матеріалах бракує необхідного фактажу. Наприклад, у сюжеті про свято для дітей-переселенців від 1 червня¹⁰ привертає увагу відсутність елементарних фактів: хто є організатором заходу (вислів «громадські активісти» дуже широкий), де його провели, як часто відбуваються такі зустрічі, яку кількість дітей і матерів охоплюють.

Формально у сюжеті дотримано балансу думок – є синхроні переселенців (як маленьких, так і дорослих) і волонтерів. Однак у матеріалі відсутня глибина, журналіст стисло і поверхово розповідає про те, що відбувалося, не акцентуючи уваги на існуючих проблемах соціальної адаптації цієї категорії населення.

У **вінницьких ЗМІ** спостерігався брак репортажів і статей з належним аналізом або дослідженням проблем, пов'язаних із ВПО. Журналісти подавали виключно інформаційні матеріали, аналітика не зустрічалась. ЗМІ всюди застосовували коректну мову та термінологію, розповідаючи про ВПО. Загалом ЗМІ уникали сенсаційності, розповідаючи про ВПО. Доволі частими були випадки, коли ЗМІ не зберігали баланс поглядів у матеріалах про ВПО, подавали інформацію однобічно. Випадків використання чужих репортажів та їх передруку не було.

Траплялись окремі випадки, коли ЗМІ не дотримувалися балансу думок, як, наприклад, у сюжеті ТРК «Вінтера» про компенсацію Євросоюзом коштів бізнесменів¹¹. Випадків використання чужих репортажів >>

⁶ «Кабмін скасував необхідність ставити штампи у довідках для переселенців». Газета «Кіровоградська правда» №39 від 10 червня 2016 р., текст доступний за веб-адресою: <https://www.pravda-kr.com.ua/najsvizhishe/6459-kabmin-skasuvav-neobkhdnist-staviti-shtampi-u-dovidkakh-dlya-pereselentsiv.html>

⁷ «Україна-центр», №23 від 09.06.2016 р.

⁸ ТРК «Лтава», 3 червня 2016 р. з повтором 4 червня 2016 р. Веб-адреса: <http://www.ltava.poltava.ua/news/7450>

⁹ Б. Литвиненко жив у спеціальному державному гуртожитку для ВПО. За домовленістю, ВПО може там проживати протягом трьох місяців. За умовами цього проекту, гуртожиток був розроблений для 120-ти мешканців, але тільки 30 з них жили там, і тому для багатьох людей краще було б зняти кімнату за гроші, ніж «бути залежними».

¹⁰ Веб-адреса http://tv.sumy.ua/23157-2/гаймкод_сюжету:11.36-14.02

¹¹ ТРК «Вінтера» від 7.06.2016 р., перегляд сюжету за веб-адресою: <https://youtu.be/2IWu6O2v3i0?t=7m1s>

¹² Телеканал ВІТА, 6.06.2016 р.: <https://youtu.be/hKLRJDRHtY?t=13m10s>

¹³ ТРК «Вінтера» 11.06.2016 р.: <https://youtu.be/O56QAzWvRWQ?t=46m>

та їх передруку не було, але були випадки створення дуже подібних сюжетів на телеканалах «ВІТА»¹² та «ВІНТЕРА»¹³ на однакову тематику. Серед позитивних аспектів можна зазначити те, що телеканал «ВІТА» створив якісний сюжет про навчання англійської мови дітей переселенців¹⁴. Наявні думки і викладачів, і дітей, і батьків, і громадських організацій. Сюжет для глядача доступний, розповідає про проблеми ВПО та їхні плани з вирішення цих проблем.

У медіа **Житомирської** області журналісти загалом використовували коректний підхід та не застосовували зневажливу мову, звертаючись до питань ВПО. У виявлених матеріалах журналісти вживають загальноприйнятну термінологію, зазвичай поняття «переселенці», «внутрішньо переміщені особи», «тимчасово переміщені особи» та «вимушені переселенці». У всіх досліджуваних матеріалах термін «біженці» взагалі не згадується. Загалом тематика ВПО була представлена пасивно.

З огляду на виявлені порушення низки медіа-стандартів, зокрема, окремі приклади сенсаційної подачі інформації в Черкасах; незбалансованого висвітлення проблем ВПО, зокрема у Вінниці; некритичне ставлення журналістів до офіційної інформації представників місцевих держадміністрацій, експерти моніторингу висловлюють для регіональних ЗМІ Північного й Центрального регіону такі рекомендації щодо висвітлення ними тематики ВПО:

- ★ Приділяти більше уваги аналітичним матеріалам та розслідуванням.
- ★ Уникати сенсаційності, незбалансованості та некритичного став-

лення до журналістів до офіційної інформації представників місцевих держадміністрацій.

- ★ Більше уваги звертати на конкретні «живі історії», що ілюструють як приклади успішного співжиття ВПО у місцевих громадах, так і їхніх проблем.

Журналісти здебільшого застосовують коректну термінологію: «переселенці» або «вимушено переміщені особи».

- ★ Використовувати коректну термінологію щодо ВПО.
- ★ Звертати увагу на питання безпеки, коли репортажі про ВПО на українських телевізійних каналах можуть спричинити загрозу їхнім родичам на окупованих територіях Донбасу.

Виконання цих рекомендацій сприятиме підвищенню рівня неупередженості та якості медіа контенту, а значить допоможуть ослабити потенційні джерела соціальної напруги через збалансоване висвітлення подій у регіональних ЗМІ, зокрема внаслідок зменшення соціальної напруги між внутрішньо переміщеними особами (ВПО) та громадами, які їх приймають. ●

¹⁴ Телеканал ВІТА, 2.06.2016 р., перегляд сюжету за веб-адресою: <https://www.youtube.com/watch?v=yAnOqf7SkKo&feature=youtu.be&t=9m28s>